

ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Кафедра теорії спорту та фізичної культури

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

“ МЕТОДИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У СПОРТІ ”

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Галузь знань: 01 Освіта

(шифр і назва напрямку підготовки)

спеціальність: 017 Фізична культура і спорт

(шифр і назва спеціальності)

інститут, факультет, відділення: факультет фізичної культури і спорту, факультет підвищення кваліфікації, перепідготовки, післядипломної та заочної освіти

(назва інституту, факультету, відділення)

рівень вищої освіти МАГІСТР

ЛЬВІВ - 2018

Робоча програма з дисципліни «Методи наукових досліджень у спорті» для студентів за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт.

IX с. (факультет ФКіС), XI с. (факультет ПК ПП ПЗО).

Розробник програми: лектор Бріскін Ю.А. – д.фіз.вих., проф.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри теорії спорту та фізичної культури

Протокол від “28”серпня, 2018 року № 1

Завідувач кафедри теорії спорту та фізичної культури

_____ (підпис)

(Бріскін Ю.А.)

_____ (прізвище та ініціали)

Робоча програма затверджена на засіданні Ради факультету фізичної культури і спорту

Голова _____
(підпис)

(_____)
(прізвище та ініціали)

Робоча програма затверджена на засіданні Ради факультету ПК ПП ПЗО

Голова _____
(підпис)

(_____)
(прізвище та ініціали)

© _____, 20__ рік

© _____, 20__ рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	<u>01 Освіта</u> галузь знань	Нормативна	
Модулів – 1	Спеціальність: <u>017</u> <u>Фізична культура і спорт</u>	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 3		5-й	6-й
Загальна кількість годин: 90		Семестр	
		IX-й	XI-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента - 2	Рівень вищої освіти: «магістр»	Лекції	
		10 год.	10 год.
		Практичні, семінарські	
		20 год.	8 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
60 год.	72 год.		
Вид контролю: залік (денна та заочна форма)			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 30/60

для заочної форми навчання – 18/72

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни “Методи наукових досліджень у спорті” є формування в магістрантів спеціальних знань та методичних навичок науково-дослідної роботи.

Завданнями дисципліни «Методи наукових досліджень у спорті» є формування у студентів фундаментальних знань та умінь стосовно методів наукових досліджень на філософсько-методологічному, теоретичному та експериментально-емпіричному рівнях.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати: закономірності побудови наукового дослідження, сучасні методи та методики отримання наукової інформації про стан тренуваності кваліфікованих спортсменів з урахуванням структури і змісту змагальної діяльності.

вміти: визначати засоби і методи наукових досліджень відповідно до завдань наукового дослідження у різних видах спортивної діяльності; організувати наукове дослідження; аналізувати отриману науково-методичну інформацію і розробляти рекомендації стосовно корекції навчально-тренувального процесу; оформлювати результати наукових досліджень у вигляді статей, доповідей та їх тез, а також магістерської роботи.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Загальна методологія наукових досліджень

Тема 1. Загальна методологія наукової роботи

Наукове вивчення як основна форма наукової роботи. Загальна схема наукового дослідження. Організація творчої діяльності. Робота над статтями та доповідями.

Тема 2. Технологія наукової роботи

Вибір теми наукової роботи. Складання плану роботи. Вивчення літературних джерел. Методи добору фактичних матеріалів і складання огляду літератури. Самоперевірка відповідності матеріалів роботи встановленим вимогам.

Змістовий модуль 2. Організація та проведення наукового дослідження

Тема 3. Організація і проведення педагогічного спостереження.

Педагогічне спостереження, як метод наукового дослідження. Види педагогічних спостережень. Особливості проведення педагогічних спостережень в Олімпійському та професійному спорті. Програма педагогічного спостереження.

Тема 4. Організація і проведення педагогічного експерименту.

Педагогічний експеримент як метод наукового дослідження. Експериментальні фактори дослідження. Організація педагогічного експерименту. Види педагогічних експериментів.

Тема 5. Організація і проведення соціологічного дослідження

Аналіз документів. Спостереження як метод збору соціальної інформації. Опитування як метод збору первинної соціальної інформації. Соціальний експеримент, його особливості.

Змістовий модуль 3. Оформлення наукової роботи

Тема 6. Основні вимоги до оформлення наукової роботи.

Вимоги до змісту наукової роботи. Загальні вимоги до оформлення наукової роботи. Подання текстового матеріалу. Правила подання ілюстрацій. Правила подання таблиць. Загальні правила подання формул. Загальні правила цитування та посилання на використані джерела. Оформлення списку використаних джерел. Правила оформлення додатків.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	с	п	лаб	с.р.		л	с	п	лаб	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Модуль												
Змістовий модуль 1. Загальна методологія наукових досліджень												
Тема 1. Загальна методологія наукової роботи	14	2	2	-	-	8	16	2	2	-	-	10
Тема 2. Технологія наукової роботи	14	2	2	-	-	8	14	2	-	-	-	10
Разом за змістовим модулем 1	28	4	4	-	-	16	30	4	2	-	-	20
Змістовий модуль 2. Організація та проведення наукового дослідження												
Тема 3. Організація і проведення педагогічного спостереження	16	2	4	-	-	8	16	2	2	-	-	10
Тема 4. Організація і проведення педагогічного експерименту.	18	2	6	-	-	20	16	2	2	-	-	22
Тема 5. Організація і проведення соціологічного дослідження	16	2	4	-	-	8	14	2	-	-	-	10
Разом за змістовим модулем 2	50	6	14	-	-	36	46	6	4	-	-	42

Змістовий модуль 3. Оформлення наукової роботи												
Тема 6. Основні вимоги до оформлення наукової роботи.	12	-	2	-	-	8	14	-	2	-	-	10
Разом за змістовим модулем 3	12	0	2	-	-	8	14	-	2	-	-	10
Усього годин	90	10	20	-	-	60	90	10	8	-	-	72

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Загальна методологія наукової роботи	2	2
2	Технологія наукової роботи	2	-
3	Організація і проведення педагогічного спостереження	4	2
4	Організація і проведення педагогічного експерименту	6	2
5	Організація і проведення соціологічного дослідження	4	-
6	Основні вимоги до оформлення наукової роботи та порядок підготовки рукопису наукової роботи	2	2
	Разом	20	8

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
Творча робота			
Обов'язково	1. Розробити обґрунтування дипломного проекту та представити у вигляді мультимедійної презентації	40	50
Аналітична робота, письмова (одна за вибором студента)			
Опціонально	1. Скласти обґрунтування напряму наукового дослідження	20	22
	2. Скласти програму педагогічного спостереження (проблема за власним вибором)		
	3. Скласти програму педагогічного експерименту (проблема за власним вибором)		
	4. Розробити програму опитування фахівців (проблема за власним вибором)		
	Конспекти самопідготовки з тем		

	змістового модуля		
		Разом	60
			72

7. Індивідуальні завдання

(для студентів, які навчаються за індивідуальним планом)

• Творча робота:

Розробити обґрунтування дипломного проекту та представити у вигляді мультимедійної презентації.

• Аналітична робота (на одну із запропонованих тем)

1. Скласти обґрунтування напряму наукового дослідження
2. Скласти програму педагогічного спостереження (проблема за власним вибором)
3. Скласти програму педагогічного експерименту (проблема за власним вибором)
4. Розробити програму опитування фахівців (проблема за власним вибором)

• Конспекти самопідготовки

8. Методи навчання

1. Самостійна робота студентів:

- підготовка до аудиторних занять (лекцій, практичних, семінарських, тощо);
- виконання творчих та аналітичних завдань протягом семестру;
- самостійне опрацювання окремих тем навчальної дисципліни;
- підготовка до усіх видів контролю (заліку тощо).

2. Словесні методи: лекція, обговорення, бесіда.

3. Наочні методи: демонстрація слайдів, фільмів; презентації.

9. Методи контролю

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних та семінарських занять в усній та письмовій формах.

1. Опитування.
2. Перевірка завдань для творчої та аналітичної роботи.
3. Перевірка матеріалів самопідготовки.
4. Виконання завдань практичних занять.

Підсумковий контроль – залік.

Залікові вимоги з дисципліни

1. Значення наукових досліджень в Олімпійському та професійному спорті.
2. Загальна схема наукового дослідження.
3. Робота над статтями та доповідями.
4. Аналіз літератури і практики.
5. Вибір теми та визначення завдань наукового дослідження.
6. Розробка гіпотези та плану дослідження.
7. Підбір досліджуваних.

8. Вибір методів дослідження.
9. Вивчення літературних джерел.
10. Складання огляду літератури.
11. Педагогічні спостереження як метод наукового дослідження.
12. Види педагогічних спостережень.
13. Проблемне та тематичне спостереження.
14. Попереднє та основне (стандартизоване) спостереження.
15. Включене та невключене спостереження.
16. Відкрите та приховане спостереження.
17. Безперервне та дискретне спостереження.
18. Програма педагогічного спостереження.
19. Педагогічний експеримент як метод наукового дослідження.
20. Експериментальні фактори.
21. Причинові та наслідкові експериментальні фактори.
22. Зрівнювані та спонтанні фактори.
23. Організація педагогічного експерименту.
24. Види педагогічного експерименту.
25. Констатуючий та перетворюючий педагогічний експеримент.
26. Природничий педагогічний експеримент.
27. Модельний педагогічний експеримент.
28. Лабораторний педагогічний експеримент.
29. Відкритий та прихований педагогічний експеримент.
30. Абсолютний та порівняльний педагогічний експеримент.
31. Послідовний та паралельний педагогічний експеримент.
32. Програма педагогічного експерименту.
33. Поняття документу.
34. Друковані та рукописні документи.
35. Суспільні та особисті документи.
36. Офіційні та природні документи.
37. Діючі та архівні документи.
38. Аналіз документів.
39. Спостереження і його роль у спортивній соціології.
40. Опитування як метод збору первинної соціальної інформації.
41. Анкетування як метод збору первинної соціальної інформації.
42. Види анкетування.
43. Класифікація питань анкети.
44. Інтерв'ю як метод збору первинної соціальної інформації.
45. Бесіда як метод збору первинної соціальної інформації.
46. Соціальний експеримент.
47. Композиція наукової роботи.
48. Прийоми викладення наукових матеріалів.
49. Цілісний та вибірковий виклад матеріалу.
50. Засоби логічного зв'язку матеріалу.
51. Загальні вимоги до оформлення наукової роботи.
52. Загальні вимоги до оформлення тексту.

53. Загальні вимоги до табличного матеріалу і рисунків.

54. Загальні вимоги до списку літератури.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Для заліку

Виконання	Завдання	К-сть балів, мах	Загальна к-сть балів	
			Обов'язково	мах
Обов'язково	Творча робота (презентація) Розробити обґрунтування дипломного проекту та представити у вигляді мультимедійної презентації	10	61	100
Опціонально	Пасивне навчання (присутність на лекціях)	10		
	Активне навчання (відповіді, участь у дискусії)	42		
	Конспекти самопідготовки	10		
	Аналітична письмова робота: 1. Скласти обґрунтування напряму наукового дослідження 2. Скласти програму педагогічного спостереження (проблема за власним вибором) 3. Скласти програму педагогічного експерименту (проблема за власним вибором) 4. Розробити програму опитування фахівців (проблема за власним вибором)	8		
	Здача заліку	20		

Розподіл балів, які отримують студенти, які навчаються за індивідуальним графіком

Виконання	Завдання	К-сть балів, мах	Загальна к-сть балів	
			Обов'язково	мах
Опціонально	Творча робота (презентація) Розробити обґрунтування дипломного проекту та представити у вигляді мультимедійної презентації	10	61	100
	Пасивне навчання (присутність на лекціях)	10		
	Активне навчання (відповіді, участь у дискусії)	42		
	Конспекти самопідготовки	10		
	Аналітична письмова робота: 1. Скласти обґрунтування напряму наукового дослідження 2. Скласти програму педагогічного спостереження (проблема за власним вибором) 3. Скласти програму педагогічного експерименту (проблема за власним вибором) 4. Розробити програму опитування фахівців (проблема за власним вибором)	8		
	Здача заліку	20		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	

82-89	B	добре	зараховано
75-81	C		
68-74	D	задовільно	
61-67	E		
35-60	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Методичне забезпечення

1. Зміст семінарських занять

Змістовий модуль 1. Загальна методологія наукових досліджень.

Тема 1. (1-е заняття). Загальна методологія наукової роботи

Студенти з'ясовують сутність наукового вивчення як основної форми наукової роботи, усвідомлюють принципи побудови наукового дослідження, особливості організації творчої діяльності, роботи над статтями та доповідями.

Тема 2. (2-е заняття). Технологія наукової роботи

Вибір теми наукової роботи. Аналіз літератури і практики. Формулювання теми наукової роботи. Постановка мети та визначення завдань. Формулювання гіпотези. Складання плану роботи. Методи добору фактичних матеріалів. Методи емпіричного дослідження. Методи, що використовуються на емпіричному та теоретичному рівнях. Методи теоретичного дослідження. Розробка плану дослідження. Вибір методів дослідження. Вивчення літературних джерел. Складання огляду літератури.

Змістовий модуль 2. Організація та проведення наукового дослідження

Тема 3. (3-4-е заняття). Організація і проведення педагогічного спостереження

Педагогічні спостереження як метод наукового дослідження. Характерні ознаки педагогічних спостережень. Позитивні та негативні риси педагогічного спостереження як методу наукового дослідження. Види педагогічних спостережень. Особливості проведення педагогічних спостережень в Олімпійському та професійному спорті.

Тема 4. (5-7-е заняття). Організація і проведення педагогічного експерименту

Педагогічний експеримент як метод наукового дослідження. Експериментальні фактори. Причинні експериментальні фактори. Наслідкові експериментальні фактори. Супутні фактори. Зрівнювані фактори. Спонтанні фактори. Організація педагогічного експерименту. Види педагогічного експерименту. Констатуючий педагогічний експеримент. Перетворюючий педагогічний експеримент. Природничий педагогічний експеримент. Модельний педагогічний експеримент. Лабораторний педагогічний експеримент. Абсолютний та порівняльний педагогічний експеримент.

Тема 5. (8-9-е заняття). Організація і проведення соціологічного дослідження

Поняття документу. Друковані документи. Рукописні документи. Суспільні документи. Особисті документи. Офіційні документи. Природні документи. “Провокані” документи. Діючі документи. Архівні документи. Аналіз документів. Спостереження і його роль у спортивній соціології. Опитування як метод збору первинної соціальної інформації. Анкетування як метод збору первинної соціальної інформації. Види анкетування. Побудова анкети. Класифікація питань анкети. Загальні правила складання анкети. Перевірка анкети. Інтерв’ю як метод збору первинної соціальної інформації. Бесіда як метод збору первинної соціальної інформації. Поняття соціального експерименту.

Змістовий модуль 3. Оформлення наукової роботи

Тема 6. (10-е заняття) Основні вимоги до оформлення наукової роботи.

Вимоги до змісту наукової роботи. Загальні вимоги до оформлення наукової роботи. Оформлення списку використаних джерел. Правила оформлення додатків.

Композиція наукової роботи. Прийоми викладення наукових матеріалів. Послідовний виклад матеріалу. Цілісний виклад матеріалу. Вибірковий виклад матеріалу. Робота над остаточним варіантом рукопису. Мова і стиль наукової роботи. Мовно-стилістичне оформлення роботи.

Творча робота

Обґрунтування дипломного проекту.

Завдання: студент готує обґрунтування дипломного проекту згідно встановлених вимог. Презентує його аудиторії у вигляді мультимедійної презентації і по завершенні відповідає на запитання, які виникають.

Доповідь і презентація до 7 хв.

Аналітична робота (одна за вибором студента)

1. Скласти обґрунтування напряму наукового дослідження

Алгоритм виконання завдання.

1. Вибрати напрям наукової роботи.
2. Проаналізувати літературу з обраного напряму дослідження.

3. Конкретизувати тему наукової роботи.
4. Конкретизувати мету та визначити завдання дослідження.
5. Визначити об'єкт та предмет дослідження.
6. Скласти план роботи.
7. Обрати та обґрунтувати методи дослідження.
8. Вказати тему зведеного плану науково-дослідницької роботи за якою буде виконуватися дослідження.
9. Розробити план реалізації дослідження.
10. Зазначити шляхи впровадження.

2. Програма педагогічного спостереження (проблема за власним вибором)

Алгоритм виконання завдання.

1. Обґрунтувати мету та завдання педагогічного спостереження
2. Описати методику проведення.
3. Вказати учасників (вік, стать, рівень кваліфікації тощо)
4. Охарактеризувати педагогічне спостереження згідно прийнятої класифікації за різними ознаками.
5. Розробити протокол фіксації результатів.

3. Програма педагогічного експерименту (проблема за власним вибором)

Алгоритм виконання завдання.

1. Обґрунтувати мету та завдання педагогічного експерименту.
2. Обґрунтувати експериментальний чинник.
2. Описати методику проведення і тривалість
3. Вказати учасників (вік, стать, рівень кваліфікації тощо)
4. Охарактеризувати педагогічний експеримент згідно прийнятої класифікації за різними ознаками.
5. Вказати спосіб обробки отриманих результатів.

4. Програма опитування фахівців (проблема за власним вибором).

Алгоритм виконання завдання.

1. Вибрати напрям наукової роботи.
2. Проаналізувати навчально-методичну та наукову літературу з обраного напрямку дослідження.
3. Конкретизувати мету та визначити завдання дослідження.
4. Визначити об'єкт та предмет дослідження.
5. Обрати спосіб опитування.
6. Розробити план реалізації дослідження.
7. Провести добір питань та обґрунтувати їх структуру.
8. Зазначити шляхи опрацювання отриманого фактичного матеріалу.

12. Рекомендована література

Основна:

1. Ашмарин Б. А. Теория и методика педагогических исследований в физическом воспитании : пособие для студ., асп. и препод. / Ашмарин Б. А. – Москва : Физкультура и спорт, 1978. – 233 с.
2. Богуславська В. Напрями застосування новітніх інформаційних технологій в галузі фізичної культури та спорту / Богуславська Вікторія, Бріскін Юрій, Пітин Мар'ян // Спортивний вісник Придніпров'я. – 2017. – № 2. – С. 16–20.
3. Оцінювання психофізіологічних станів у спорті : монографія / Георгій Коробейніков, Євген Приступа, Леся Коробейнікова, Юрій Бріскін. – Львів : ЛДУФК, 2013. – 311 с. – ISBN 978-966-2328-59-2.
4. Електронна система моделювання просторових рухів спортсмена / Бріскін Ю. А., Корягін В. М., Голяка Р. Л., Блавт О. З. // Моделювання та інформаційні технології у фізичному вихованні і спорті : матеріали VIII Міжнар. наук. конф. – Харків, 2012. – С. 19–22.
5. Педагогічний експеримент : навч. посіб. для студ. пед. ВНЗ / Євдокимов В. І., Гавриш І. В., Агапова Т. П., Олійник Т. О. – Харків : ОВС, 2001. – 148 с.
6. Основні вимоги до дисертацій та авторефератів дисертацій // Бюлетень Вищої атестаційної комісії України. – 2007. – № 6. – С. 9–17.
7. Пономаренко Л. А. Як підготувати і захистити дисертацію на здобуття наукового ступеня : метод. поради / Л. А. Пономаренко. – Київ : Толока, 2001. – 80 с.

Допоміжна:

1. Брискин Ю. А. Портативная электронная система тестирования уровня развития способности к удержанию статического равновесия студентами специальных медицинских групп / Ю. А. Брискин, О. З. Блавт // Ученые записки : сб. рец. науч. тр. – Минск, 2014. – С. 173–179.
2. Брискин Ю. А. Технологическое обеспечение тестового контроля статической силовой выносливости / Брискин Ю. А., Блавт О. З. // Психология и педагогика: методика и проблемы практического применения : сб. материалов XXXII Междунар. науч.-практ. конф., 29 авг. 2013 г. – Новосибирск, 2013. – С. 213–217.
3. Євдокимов В. І. Методика проведення педагогічного порівняльного експерименту / Євдокимов В. І., Гавриш І. В. // Педагогіка і психологія: зб. наук. пр. ХДПУ. – Харків : ХДПУ, 1998. – Вип. 5. – С. 32–36.
4. Пітин М. П. Теоретична підготовка як предмет досліджень у спорті / М. П. Пітин, Ю. А. Бріскін // Актуальні проблеми фізичного виховання, спорту та туризму : тези доп. V Міжнар. наук.-практ. конф. – Запоріжжя, 2013. – С. 176–177.

Інформаційні ресурси інтернет:

1. Мультимедійне забезпечення лекцій та семінарських занять.
2. *Отраслевая библиотека по физической культуре и спорту [Электронный ресурс].* – Режим доступа: <http://lib.sportedu.ru/>

3. Національна бібліотека імені В. І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>
4. *Национальный государственный университет физической культуры, спорта и здоровья имени П. Ф. Лесгафта [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.lesgaft-notes.spb.ru/>*
5. Журнали:
Наука в олимпийском спорте [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://sportnauka.org.ua/>
Фізична активність, здоров'я, спорт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sportsceince.ldufk.edu.ua/index.php/fazis>
та ін.